

RAPORT

KONSULTACJE SPOŁECZNE Z MIESZKAŃCAMI OBSZARÓW WIEJSKICH GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

MARZEC – KWIECIEŃ 2016

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonana w kwietniu 2016 roku dotyczyła włączenia w program rewitalizacji terenów wiejskich gminy Grodzisk Mazowiecki. U podstaw dokonanych zmian znalazły się uwagi zgłaszane przez mieszkańców, sołtysów oraz radnych. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, zorganizowano konsultacje społeczne z mieszkańcami wsi. Uznano, iż konieczne jest nie tylko zebranie uwag, ale również spotkanie się z mieszkańcami. W dniach 10-14 marca zorganizowano trzy spotkania otwarte na terenach wiejskich gminy. Spotkania miały charakter edukacyjno-informacyjny – mieszkańcy poinformowani zostali, czym jest proces rewitalizacji i Lokalny Program Rewitalizacji, jakie warunki musi spełnić dany obszar, aby mógł zostać uznany za obszar kryzysowy oraz jakie projekty mogą być w ramach takiego programu realizowane. Zaprezentowane zostały również propozycje projektów przygotowanych przez samorząd oraz organizacje pozarządowe. W czasie dyskusji mieszkańcy poruszali szeroki zakres tematów, zarówno dotyczących bezpośrednio procesu rewitalizacji i możliwości uwzględnienia poszczególnych sołectw jako obszarów kryzysowych, jak też luźno powiązanych z procesem rewitalizacji.

W trakcie spotkań zgłoszone zostały dwa projekty obywatelskie: budowy Domu dla osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie przez Fundację Osób Niepełnosprawnych Ruchowo "Godne Życie"(włączony do LPR) oraz Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Wiejskich Gminy Grodzisk Mazowiecki dotyczący wsi Książenice na lata 2015-2020. Ten drugi projekt ze względów formalnych nie został włączony do prac na obecnym etapie. Oprócz spotkań otwartych mieszkańcy uzyskali również możliwość wypełnienia ankiety dotyczącej problemów zauważonych w miejscu ich zamieszkania oraz możliwości ich rozwiązania. Ankieta dostępna była w wersji papierowej (we wszystkich sołectwach) oraz w wersji elektronicznej na stronie gminy Grodziska Mazowiecki. Mieszkańcy mogli wypełniać ankietę w okresie od 1 marca do 19 kwietnia 2016. Łącznie w konsultacjach wzięło 191 mieszkańców wsi –w tym 121osób w spotkaniach otwartych i 70 osób w badaniu ankietowym (47 w wersji elektronicznej ankiety oraz 23 w wersji papierowej).

W niniejszym raporcie znajdują się:

1. Sprawozdania ze spotkań i zakresu poruszanych tematów
2. Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Wiejskich Gminy Grodzisk Mazowiecki dot. wsi Książenice na lata 2015-2020
3. Raport z badań ankietowych
4. Kwestionariusz ankiety

I. SPRAWOZDANIE Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH – SPOTKANIA OTWARTE

W ramach konsultacji społecznych odbyły się trzy spotkania otwarte z mieszkańcami terenów wiejskich gminy Grodzisk Mazowiecki

1. SPOTKANIE W KLUDNIE STARYM

W dniu 10 marca 2016 w świetlicy OSP w Kłudnie Starym odbyło się pierwsze otwarte spotkanie w ramach konsultacji aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja dotyczyć ma rozszerzenia obszaru objętego procesem rewitalizacji na terenach wiejskich gminy Grodzisk Mazowiecki. Ze strony Urzędu Miejskiego w spotkaniu uczestniczyli:

1. Piotr Galiński – zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Grodzisk Mazowiecki
2. Urszula Chrzanowska – Naczelnik Wydziału Przygotowania Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych
3. Grażyna Kopeć – Podinspektor Wydziału Przygotowania Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych
4. Paweł Dąbrowski – Naczelnik Wydziału Planowania Przestrzennego
5. Leszek Szczepaniak – Naczelnik Wydziału Zarządzania Drogami Gminnymi

W spotkaniu udział brał również ekspert uczestniczący w pracach nad tworzeniem dokumentu dr Mariola Pytlak. Obecni byli również sołtysi i radni, w tym:

1. Mirosław Gajowniczek – sołtys wsi Kłudno Stare i Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
2. Wojciech Włodarski – sołtys wsi Tłuste
3. Paweł Drozd – sołtys wsi Kozery
4. Jerzy Zawadzki – sołtys wsi Żuków
5. Ewa Górską – radna gminy Grodzisk Mazowiecki

Spotkanie zorganizowane zostało dla 16 sołectw położonych po północnej stronie gminy Grodzisk Mazowiecki (granice stanowi przebieg torów PKP): Adamów, Chlebia, Chrzanów Duży, Chrzanów Mały, Izdebno Kościelne, Izdebno Nowe, Kłudno Stare, Kłudno Nowe, Kłudzienko, Kozery, Kozery Nowe, Kraśnicza Wola, Natolin, Tłuste, Wólka Grodziska, Zabłotnia, Żuków. Udział wzięło 68 przedstawicieli poszczególnych sołectw.

Było to pierwsze spotkanie informacyjne, na którym mieszkańcy poinformowani zostali, czym jest proces rewitalizacji i Lokalny Program Rewitalizacji, jakie warunki musi spełnić dany obszar, aby mógł zostać uznany za obszar kryzysowy oraz jakie projekty mogą być w ramach takiego programu realizowane. Zaprezentowana została również propozycja takiego projektu – Rewaloryzacja i zagospodarowanie na cele rekreacyjno-sportowe zabytkowego parku w miejscowości Kłudno Stare, na rzecz podniesienia efektywności usług publicznych na terenach wiejskich oraz funkcjonalnego zarządzania dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym w gminie Grodzisk Mazowiecki.

W czasie dyskusji mieszkańcy poruszali szeroki zakres tematów, zarówno dotyczących bezpośrednio procesu rewitalizacji i możliwości uwzględnienia poszczególnych sołectw jako obszarów kryzysowych, jak też luźno powiązanych z procesem rewitalizacji. W tym drugim przypadku były to problemy związane bezpośrednio ze zmianami zachodzącymi w północnej części gminy – problemami związanymi z wybudowaną autostradą, projektem budowy obwodnicy, rozbudową sąsiedniej gminy Błonie (lokalizacja centrów logistycznych przy granicach gminy i wzrostem ruchu samochodów ciężarowych) oraz planowanym przebiegiem linii energetycznej 400 kV). Pojawił się również problem odralniania gruntów, pozwoleń na budowę, braku planów zagospodarowania przestrzennego oraz zaniechanych planach budowy Parku Rozrywki.

W zakresie programu rewitalizacji poruszane zostały zagadnienia z zakresu:

- możliwości objęcia procesem rewitalizacji budowy dróg miejscowości Tłuste i Kozierki,
- możliwości realizacji inwestycji dotyczącej wydobywania i zagospodarowania na cele uzdrowiskowe pokładów solankowych wód geotermalnych zlokalizowanych w północnej części gminy,
- możliwości rewitalizacji parku w miejscowości Garbów (sołectwo Kłudzienko) stanowiącej własność prywatną,
- możliwości włączenia w proces rewitalizacji gruntów przeznaczonych na Park Rozrywki Adventure World Warsaw,
- możliwości realizacji projektu budowy Domu dla osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie przez Fundację Osób Niepełnosprawnych Ruchowo "Godne Życie"

Mieszkańcy poinformowani zostali o możliwości wypełnienia ankiety dostępnej w wersji elektronicznej. Rozdana została również ankieta w wersji papierowej. Ponadto, do połowy kwietnia wszyscy mieszkańcy mają możliwość składania uwag i propozycji dotyczących

obiektów i obszarów, które ich zdaniem mogłyby zostać objęte procesem rewitalizacji. Swoje uwagi mogą składać bezpośrednio w Urzędzie Miejskim lub też w formie elektronicznej na adres urzędu oraz adres eksperta uczestniczącego w tworzeniu Programu.

Zaproponowane zadanie dotyczące Parku w Kłudnie Starym spotkało się z zainteresowaniem i zostało pozytywnie zaakceptowane przez uczestników spotkania.

2. SPOTKANIE W ADAMOWIŹNIE

W dniu 11 marca 2016 na Sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Adamowiźnie odbyło się drugie otwarte spotkanie w ramach konsultacji aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja dotyczyć ma rozszerzenia obszaru objętego procesem rewitalizacji na terenach wiejskich gminy Grodzisk Mazowiecki. Ze strony Urzędu Miejskiego w spotkaniu uczestniczyli:

1. Piotr Galiński – zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Grodzisk Mazowiecki
2. Urszula Chrzanowska – Naczelnik Wydziału Przygotowania Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych
3. Grażyna Kopeć – Podinspektor Wydziału Przygotowania Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych
4. Paweł Dąbrowski – Naczelnik Wydziału Planowania Przestrzennego
5. Leszek Szczepaniak – Naczelnik Wydziału Zarządzania Drogami Gminnymi

W spotkaniu uczestniczył również ekspert uczestniczący w pracach nad tworzeniem dokumentu dr Mariola Pytlak. Obecni byli również sołtysi i radni, w tym:

1. Stanisław Pietruczuk – radny
2. Alicja Pytlińska - radna

Spotkanie zorganizowane zostało dla 10 sołectw położonych po południowo-wschodniej stronie gminy Grodzisk Mazowiecki (granice stanowi przebieg torów PKP): Adamowizna, Czarny Las, Janinów, Kałęczyn, Kozierki, Makówka, Mościska, Odrano-Wola, Władków i Wężyk. Udział wzięło 30 przedstawicieli poszczególnych sołectw.

Było to drugie spotkanie informacyjne, na którym mieszkańcy poinformowani zostali, czym jest proces rewitalizacji i Lokalny Program Rewitalizacji, jakie warunki musi spełnić dany obszar, aby mógł zostać uznany za obszar kryzysowy oraz jakie projekty mogą być w ramach takiego programu realizowane. Zaprezentowana została również propozycja takiego projektu – Rewaloryzacja i zagospodarowanie na cele kulturalno-edukacyjne zabytkowego dworku rodziny Chełmońskich wraz z parkiem.

Dyskusja dotyczyła zagadnień związanych z programem rewitalizacji, w tym:

- metodologii wyznaczania granic obszaru zdegradowanego – uczestnicy spotkania potraktowali to zagadnienie jako podstawowy warunek możliwości zgłaszania projektów do LPR, stąd zainteresowanie wzbudziła metodologia wyznaczania wskaźników określających poziom rozwoju obszaru na tle średniej dla całej gminy oraz ograniczeń przestrzennych nałożonych przez Wytoczne Ministra
- zakres planowanych przedsięwzięć na terenach wiejskich gminy,
- rodzaj przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane w programie rewitalizacji.

Mieszkańcy poinformowani zostali o możliwości wypełnienia ankiety dostępnej w wersji elektronicznej. Rozdana została również ankieta w wersji papierowej. Ponadto, do połowy kwietnia wszyscy mieszkańcy mają możliwość składania uwag i propozycji dotyczących obiektów i obszarów, które ich zdaniem mogłyby zostać objęte procesem rewitalizacji. Swoje uwagi mogą składać bezpośrednio w Urzędzie Miejskim lub też w formie elektronicznej na adres urzędu oraz adres eksperta uczestniczącego w tworzeniu Programu.

Zaproponowane zadanie dotyczące Dworku Chełmońskich spotkało się z zainteresowaniem i zostało pozytywnie zaakceptowane przez uczestników spotkania.

3. SPOTKANIE W KSIĄŻENICACH

W dniu 14 marca 2016 na w świetlicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Książenicach odbyło się trzecie otwarte spotkanie w ramach konsultacji aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja dotyczyć ma rozszerzenia obszaru objętego procesem rewitalizacji na terenach wiejskich gminy Grodzisk Mazowiecki. Ze strony Urzędu Miejskiego w spotkaniu uczestniczyli:

1. Urszula Chrzanowska – Naczelnik Wydziału Przygotowania Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych
2. Paweł Dąbrowski – Naczelnik Wydziału Planowania Przestrzennego
3. Leszek Szczepaniak – Naczelnik Wydziału Zarządzania Drogami Gminnymi

W spotkaniu uczestniczył również ekspert uczestniczący w pracach nad tworzeniem dokumentu dr Mariola Pytlak. Obecni byli również sołtysi i radni, w tym:

1. Aleksandra Jankowska - sołtys
2. Stanisław Kolasa – radny

Spotkanie zorganizowane zostało dla 8 sołectw położonych po południowo-wschodniej stronie gminy Grodzisk Mazowiecki (granice stanowi przebieg torów PKP): Urszulin, Książenice, Zapole, Radonie, Szczesne, Opypy, Marynin i Kady. Udział wzięło 23 przedstawicieli poszczególnych sołectw.

Było to trzecie spotkanie informacyjne, na którym mieszkańcy poinformowani zostali, czym jest proces rewitalizacji i Lokalny Program Rewitalizacji, jakie warunki musi spełnić dany obszar, aby mógł zostać uznany za obszar kryzysowy oraz jakie projekty mogą być w ramach takiego programu realizowane. Zaprezentowana została również propozycja takiego projektu – Rewaloryzacja i adaptacja na cele rekreacyjno-sportowe niezabudowanego terenu w Urszulinie poprzez wybudowanie kompleksu składającego się z Centrum Badawczo-Rozwojowego, Rekreacyjno-Sportowej Strefy Ogólnodostępnej oraz Ośrodka Treningowo-Szkolnego realizowanego przez Akademię Piłkarską Legii sp. z o. o. (spółka kapitałowa non profit).

W trakcie spotkania poruszone zostały następujące zagadnienia:

1. Projekty proponowane do realizacji w procesie rewitalizacji
2. Obszar zdegradowany i wskaźniki społeczne świadczące o sytuacji kryzysowej w kontekście inwestycji w Urszulinie i propozycji Programu Rewitalizacji zgłoszonego przez mieszkańców sołectwa Książenice
3. Realizacja projektu prywatnego oraz zakres finansowania - połączenie inwestycji Legii z możliwością uzupełnienia infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz drogowej bezpośredniego sąsiedztwa nowej inwestycji
4. Wpływ Programu Rewitalizacji na możliwości pozyskiwania środków na inwestycje w obszarze kryzysowym i poza nim
5. Problemy związane z realizacją inwestycji – utrudnienia w ruchu drogowym podczas realizacji inwestycji (ulica Mazowiecka do ronda i dalej w kierunku ulicy Olszowej), możliwości stworzenia tzw. dróg technicznych dla pojazdów budowy i dojeżdżających do Książenic mieszkańców oraz bezpieczeństwa mieszkańców po jej zakończeniu (wzmoczony ruch przy obecnym rozwiązaniu: niebezpieczny zakręt i rondo ulicy mazowieckiej z Lipową, modernizacja ulicy Olszowej wraz z chodnikami dla pieszych, rozwiązanie komunikacyjne przy przychodni z bezpiecznym przejściem dla pieszych

6. Potencjalny wpływ inwestycji na poprawienie sytuacji kryzysowej w obszarze w zakresie problemów społecznych – w tym możliwość zatrudnienia mieszkańców oraz udostępnienia im obiektu do użytkowania
7. Potencjalny wpływ nowej inwestycji na pobudzenie inwestycji w tej części gminy ze wskazaniem problemów wynikających z braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (w opracowaniu) oraz ograniczonymi możliwościami odrolnienia ziemi na ten cel – możliwość rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz usług nieuciążliwych
8. Możliwość wpisania do Planu rewitalizacji:
 - terenów zielonych przy ciekach wodnych w Książenicach (Rokitnica i Rokicianka) – wyjaśnienie problemów związanych z własnością terenów przy ciekach oraz obecnymi planami związanymi z ciekami (teren zalewowy zgodnie z planami RZGW z 2006 roku oraz wykorzystanie cieku i źródeł w ich okolicach jako źródła zasilania Stawów Walczewskiego w Grodzisku Mazowieckim). Możliwość zagospodarowania przedwojennego budynku zlikwidowanej szkoły w Książenicach i zagospodarowania tego budynku dla celów społecznych, w tym potencjalnej pomocy samotnym matkom w sytuacji przemocy w rodzinie.
 - zagospodarowanie terenów w okolicy ulicy Parkowej i Sadowej – niezagospodarowane tereny prywatne z możliwością ich wykupu i wykorzystania na cele publiczne
 - zagospodarowanie stawu umieszczonego na tyłach szkoły – nieuregulowany stan prawny terenów (własność grupy rolników)
9. Trudna sytuacja mieszkańców Urszulina - zarówno w zakresie zagospodarowania infrastrukturalnego, jak i problemów społecznych
10. Ocena możliwości wyznaczenia obszaru kryzysowego w sołectwie Książenice i realizacji w procesie rewitalizacji propozycji zgłoszonych przez mieszkańców tego sołectwa (projekt w załączeniu).

Mieszkańcy poinformowani zostali o możliwości wypełnienia ankiety dostępnej w wersji elektronicznej. Rozdana została również ankietka w wersji papierowej. Ponadto, do połowy kwietnia wszyscy mieszkańcy mają możliwość składania uwag i propozycji dotyczących obiektów i obszarów, które ich zdaniem mogłyby zostać objęte procesem rewitalizacji. Swoje uwagi mogą składać bezpośrednio w Urzędzie Miejskim lub też w formie elektronicznej na adres urzędu oraz adres eksperta uczestniczącego w tworzeniu Programu.

II. Projekt lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Wiejskich Gminy Grodzisk Mazowiecki dot. wsi Książenice na lata 2015-2020

Zespół ds. Rewitalizacji wyodrębnił obiekty i tereny będące w **Zarządzie** gminy lub należące do osób prywatnych, dla których niezbędne jest podjęcie działań rewitalizacyjnych. W konsultacjach wzięli udział:

- a. Firma MTG Agri-Rol Książenice,
- b. Fundacja Miasto-Ogród Książenice,
- c. Rada Sołecka wsi Książenice,
- d. Grupa nieformalna Przystanek Książenice (mieszkańcy),
- e. Fundacja Przyjaciele Szkoły,
- f. Radny Rady Miasta Stanisław Kolasa,
- g. OSP Książenice.

W wyniku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania programu w ramach uzupełniających przedsięwzięć zawartych w **Planie Odnowy Miejscowości Książenice w Gminie Grodzisk Mazowiecki przyjęty Uchwałą nr 99/2011 Rady Miejskiej z dn. 27.04.2011r.** podjęto następujące działania:

1. Rewitalizacja rzeki Rokitnicy i jej otoczenia na odcinku ul. Aleja Lipowa (od ul. Mazowieckiej do ul. Parkowej):
 - a. prace ziemne na terenie (regulacja i czyszczenie rzeki, faszynowanie),
 - b. mała architektura (ławki, kosze stojaki na rowery),
 - c. ścieżki spacerowe,
 - d. plac zabaw,
 - e. zagospodarowanie działki 11/1 obręb 20 Książenice PGR, której właścicielem jest Spółka Agencja Handlowo-Usługowa „Targowiska Hale” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.
2. Rewitalizacja terenu przy OSP w Książenicach:
 - a. budowa boiska do piłki nożnej wraz z pomieszczeniami socjalnymi,
 - b. budowa altany drewnianej – miejsca na spotkania mieszkańców w okresie letnim (częściowo finansowanej z funduszu sołeckiego),
 - c. dokończenie rewitalizacji zbiornika wodnego przy OSP,
 - d. budowa siłowni zewnętrznej na terenie OSP Książenice.

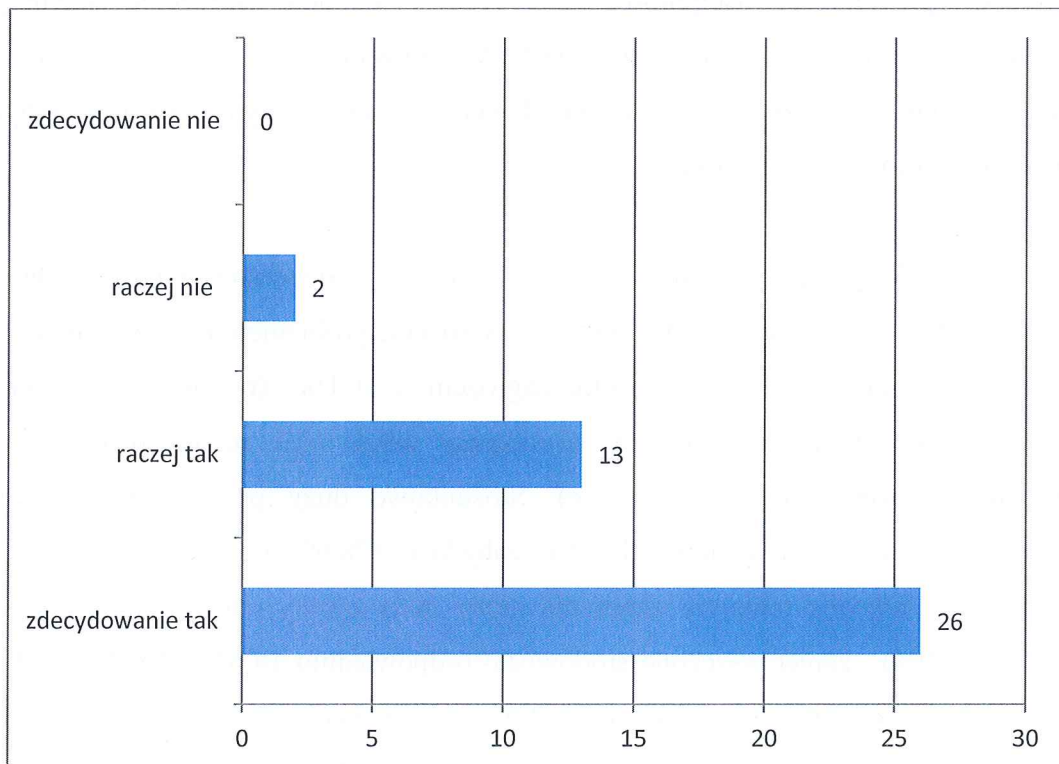
3. Budowa ścieżki rowerowej i dokończenie budowy oświetlenia na odcinku Książenice-Urszulin.
4. Budowa ronda u zbiegu ulic Mazowieckiej, Alei Lipowej i Alei Marylskiego w Książenicach w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pieszego i pojazdów, a przede wszystkim dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Książenicach.
5. Rewitalizacja otoczenia rzeki Rokicianki u zbiegu ulic Źródlanej w Radoniach i Marylskiego w Książenicach:
 - a. dokończenie budowy ulicy Aleja Marylskiego w celu uruchomienia ruchu okrężnego komunikacji miejskiej Grodzisk Mazowiecki – Szczesne – Radonie – Książenice - Opypy – Grodzisk Mazowiecki,
 - b. utworzenie ścieżki edukacyjnej na terenach zielonych w uzgodnieniu z Nadleśnictwem Grójec.
6. Modernizacja dróg w Książenicach w szczególności ulicy Alei Olszowej i Alei Sadowej.
7. Połączenie komunikacyjne ulicy Cichociemnych z ulicą Mazowiecką na wysokości ulicy Sosnowej w celu poprawy komunikacji na terenie Osiedla Książenice(odcinek ok. 500mb.)
8. Zagospodarowanie centrum miejscowości – budowa bulwaru spacerowego wraz z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej na terenie Osiedla Książenice.

III. SPRAWOZDZANIE Z BADANIA ANKIETOWEGO

W badaniu ankietowym udział wzięło 70 osób, w tym 23 osoby wypełniły ankietę w wersji papierowej, 47 osób wypełniło wersję elektroniczną. Badanie przeprowadzono w okresie 1 marca – 19 kwietnia 2016 roku. Ankiety papierowe dostępne były we wszystkich sołectwach, mieszkańcy mogli wypełniać je również podczas spotkań otwartych. Wersja elektroniczna ankiety zamieszczona została na stronie Urzędu Miasta, a informacja o możliwości jej wypełnienia zamieszczona została na portalach społecznościowych. Ankieta wymagała jedynie uzupełnienia i wysłania, a jej anonimowość zapewniona została przez ukrycie adresu nadawcy.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu uznali, iż gminie potrzebny jest program rewitalizacji. Takiego zdania było łącznie 55,7% ankietowanych, w tym 37,1% z nich stwierdziło iż taki program jest zdecydowanie potrzebny. Odmiennego zdania było 2,9% uczestników badania – stwierdzili oni, iż program rewitalizacji nie jest raczej potrzebny. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło aż 29 osób, czyli 41,4% ankietowanych.

Rysunek 1. Czy gminie potrzebny jest program rewitalizacji?

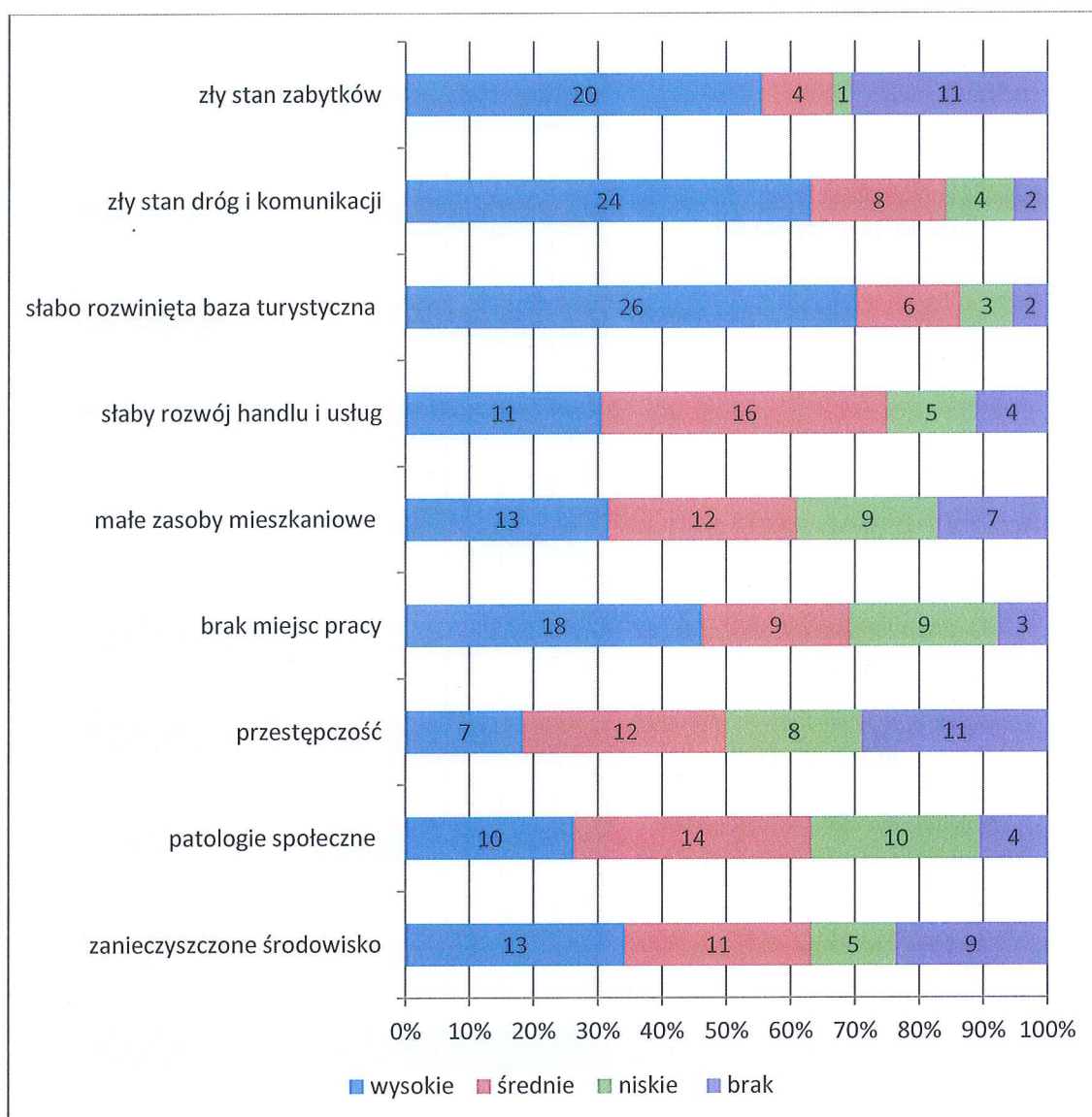
Mieszkańcy niechętnie udzielali odpowiedzi na pytanie o obszar, jaki ich zdaniem powinien zostać poddany procesowi rewitalizacji. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można wskazać następujące obszary:

- obszar miasta – głównie północna jego część (osiedla mieszkaniowe) oraz centrum miasta (wizytówka miasta),
- obszar całej gminy – jako miejsce pracy mieszkańców, wypoczynku oraz załatwiania spraw różnego rodzaju,
- obszar terenów wiejskich gminy – zwłaszcza części północnej (na północ od autostrady A2 oraz na wschód od drogi Grodzisk Mazowiecki – Tłuste – Błonie),
- obszary poszczególnych wsi lub sołectw, w tym: Książenice (starsza część tego sołectwa), Chrzanów Duży, Chrzanów Mały, Kady, Natolin, Kłudzienko, Kłudno Stare.

W ankiecie mieszkańcy wskazywali przyczyny zdegradowania obszaru, który ich zdaniem powinien zostać poddany rewitalizacji, oznaczając znaczenie kolejnych czynników poprzez nadanie im numerów porządkowych. Dla określenia znaczenia danej grupy czynników przyjęto czterostopniową skalę oceny – wysokie zagrożenie danym problem, zagrożenie średnie, zagrożenie niskie oraz brak zagrożenia. W ten sposób możliwe stało się określenie, jakie przyczyny zdaniem mieszkańców w największym stopniu przyczyniają się do zdegradowania tego obszaru.

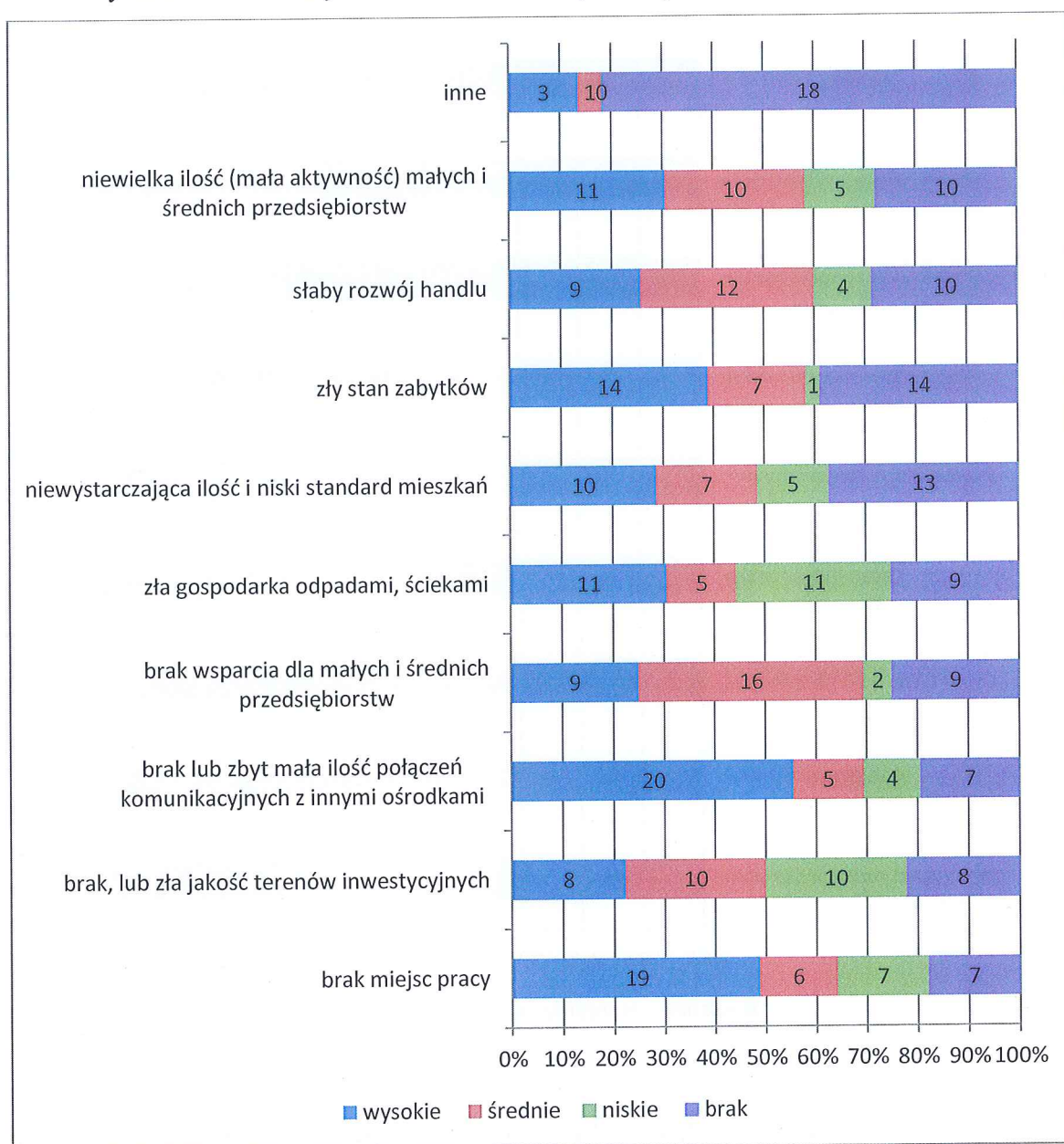
Największym problemem wskazanych obszarów zdegradowanych okazała się słabo rozwinięta baza turystyczna (37,1% wysokie zagrożenie problemem i 8,6% - średnie) oraz zły stan dróg i komunikacji (34,3% wysokie zagrożenie i 11,4% - średnie). Jako trzeci problem wyznaczający obszar zdegradowany mieszkańcy uznali brak miejsc pracy (25,7% jako wysokie zagrożenie, 12,9% - średnie). Stosunkowo duży problem wskazanych przez mieszkańców obszarów stanowi zły stan zabytków (28,6% wysokie zagrożenie, 5,7% - średnie). Relatywnie mniejsze znaczenie miały małe zasoby mieszkaniowe (odpowiednio 15,7% i 22,9%), zanieczyszczone środowisko (odpowiednio 18,6% i 15,7%), słaby rozwój handlu i usług (odpowiednio 15,7% i 22,9%), patologie społeczne (odpowiednio 14,3% oraz 20,0%) oraz przestępczość (odpowiednio 10,0% oraz 17,1%).

Rysunek 2. Przyczyny zdegradowania obszaru (liczba osób)

Podobnie jak w przypadku zdefiniowania zagrożeń obszaru wskazywanego jako zagrożonych zdegradowaniem, również w przypadku problemów ekonomicznych i społecznych oraz jakości życia zastosowano rozwiązanie z podziałem na cztery poziomy zagrożenia – od wysokiego po jego brak.

Rysunek 3. Problemy ekonomiczne wskazywane przez mieszkańców (liczba osób)

Mieszkańcy wsi za największe problemy w sferze zagospodarowania przestrzennego i sferze gospodarczej obszarów na których mieszkają wskazali (wysokie i średnie zagrożenie problemem):

- niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw oraz brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw – łącznie 65,7% ankietowanych
- niedostateczne zagospodarowanie terenów wiejskich w podmioty gospodarcze (brak miejsc pracy – 35,7% ankietowanych)

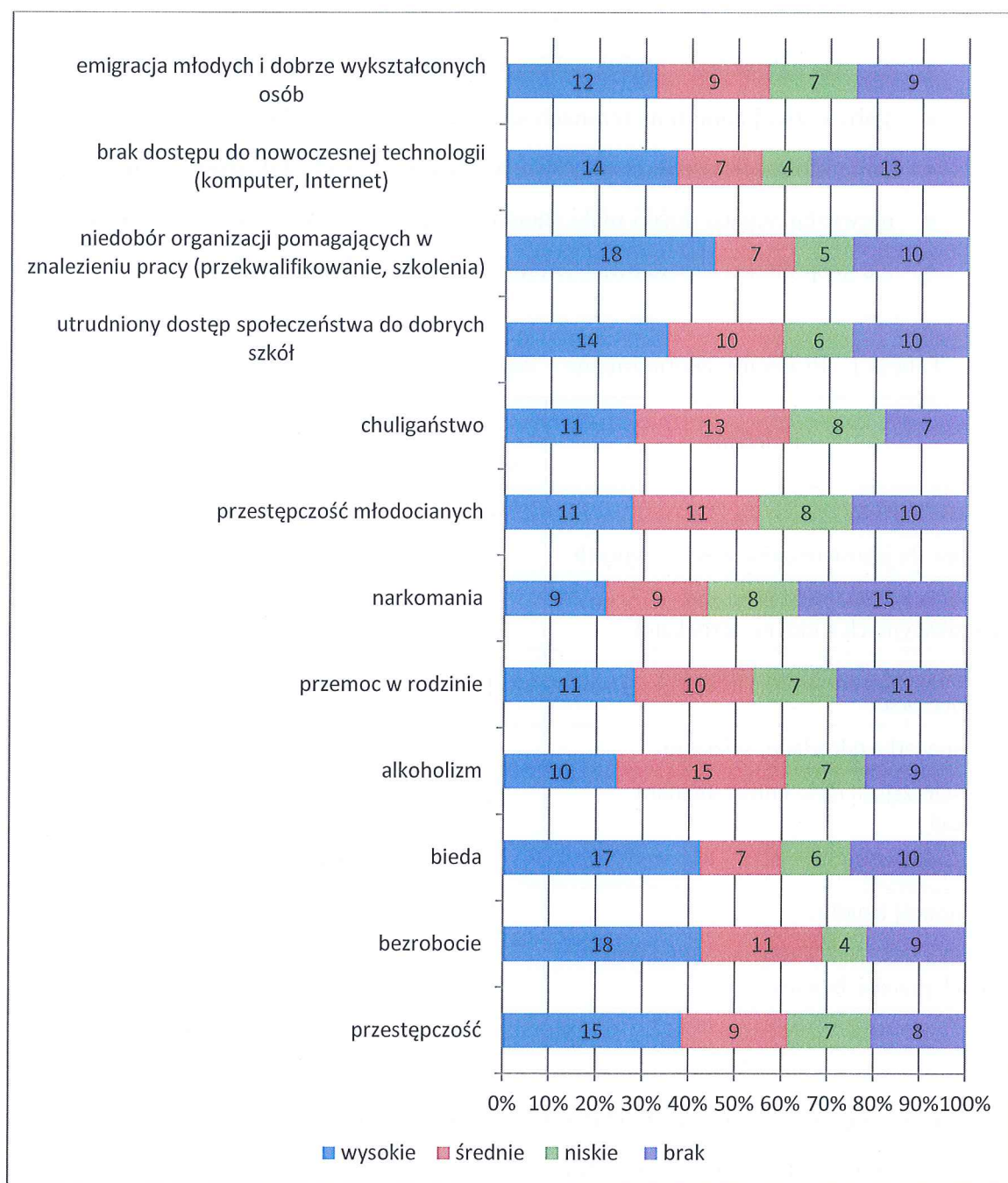
- niedostateczna dostępność komunikacyjna (brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami) – 35,7% ankietowanych
- zły stan zabytków – 30,0% ankietowanych
- słaby rozwój handlu na terenach wiejskich – 30,0% ankietowanych
- brak, lub zła jakość terenów inwestycyjnych – 25,7% ankietowanych
- niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań – 24,3% ankietowanych
- zła gospodarka odpadami, ściekami – 22,9% ankietowanych

Tabela 1. Problemy ekonomiczne – zagrożenie problemem (w %)

Problemy	Zagrożenie			Brak zagrożenia
	wysokie	średnie	niskie	
brak miejsc pracy	27,1	8,6	10,0	10,0
brak, lub zła jakość terenów inwestycyjnych	11,4	14,3	14,3	11,4
brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami	28,6	7,1	5,7	10,0
brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw	12,9	22,9	2,9	12,9
zła gospodarka odpadami, ściekami	15,7	7,1	15,7	12,9
niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań	14,3	10,0	7,1	18,6
zły stan zabytków	20,0	10,0	1,4	20,0
słaby rozwój handlu	12,9	17,1	5,7	14,3
niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw	15,7	14,3	7,1	14,3
inne	4,3	1,4	0,0	25,7

Brak zagrożenia w sferze ekonomicznej mieszkańcy wskazali w przypadku stanu zabytków (20,0% - przy takim samym poziomie wskazań o dużym zagrożeniu) oraz liczby mieszkań i ich standardu (18,7%). Na trzecim miejscu znalazł się rozwój handlu (14,3% wskazało brak zagrożenia przy 12,9% wskazań zagrożenia niedostatecznym rozwojem). Niejednoznaczne wyniki uzyskano w przypadku jakości terenów inwestycyjnych (11,4% ankietowanych wskazało wysokie zagrożenie ich złą jakością, tyle samo uznało iż takie zagrożenie nie istnieje) oraz gospodarki odpadami (odpowiednio po 12,9%).

Rysunek 4. Problemy społeczne wskazane przez mieszkańców (liczba osób)

Mieszkańcy wsi za największe problemy społeczne obszarów na których mieszkają wskazali (wysokie i średnie zagrożenie).

- bezrobocie – 41,4% ankietowanych
- niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia) – 35,7% ankietowanych
- bieda – 34,3% ankietowanych
- patologie społeczne, w tym przemoc w rodzinie – 30,0% ankietowanych

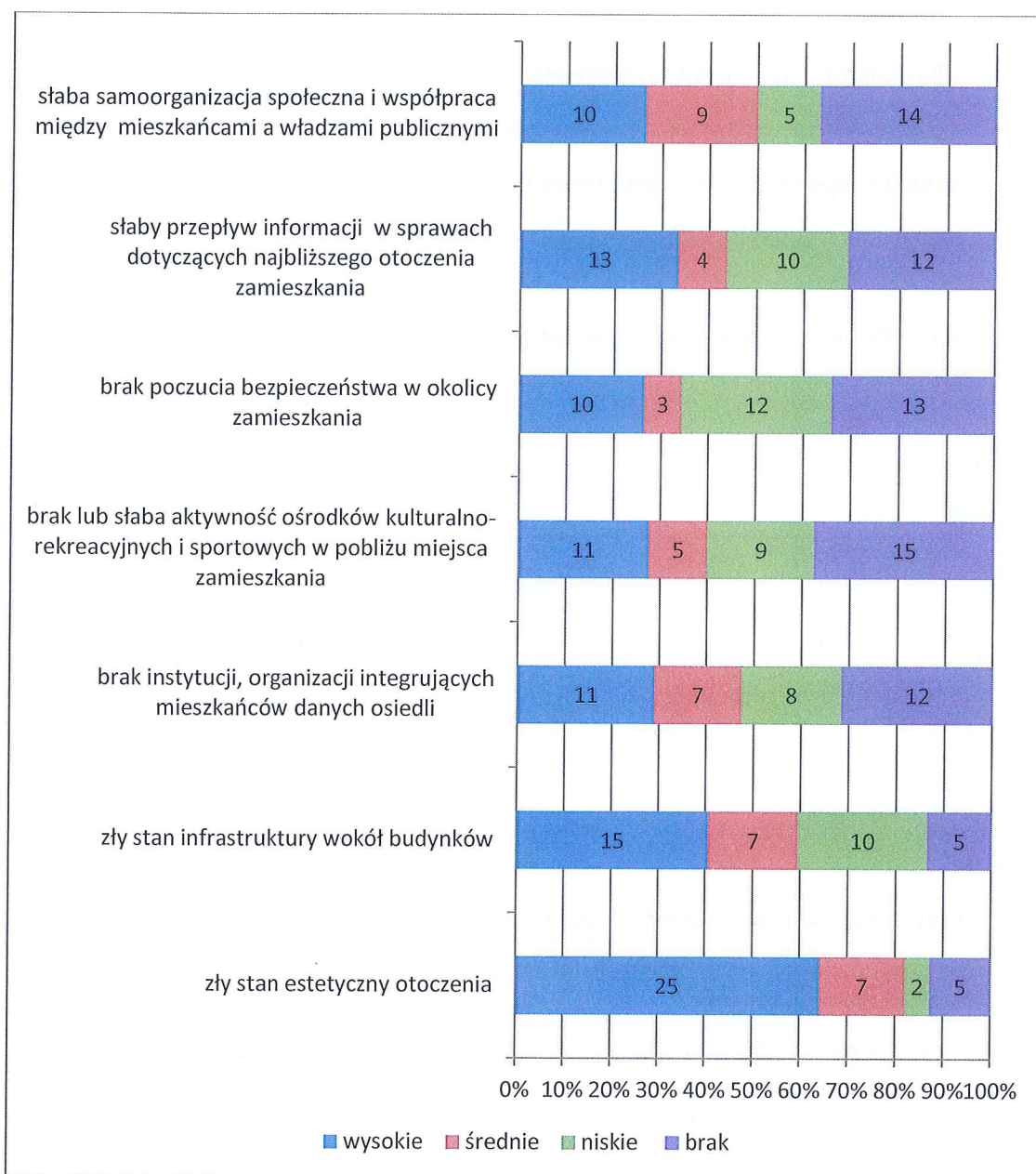
- przestępczość – w tym zakłócenia porządku 34,3% ankietowanych, przestępczość młodocianych 31,4% ankietowanych oraz chuligaństwo 34,3% ankietowanych
- alkoholizm – 35,7% ankietowanych, narkomania – 25,7% ankietowanych
- utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół – 34,3
- brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) – 30,0%
- emigracja młodych i dobrze wykształconych osób – 30,0%

Tabela 2. Problemy społeczne wskazane przez mieszkańców (w %)

Problemy	Zagrożenie			Brak zagrożenia
	wysokie	średnie	niskie	
przestępczość	21,4	12,9	10,0	11,4
bezrobocie	25,7	15,7	5,7	12,9
bieda	24,3	10,0	8,6	14,3
alkoholizm	14,3	21,4	10,0	12,9
przemoc w rodzinie	15,7	14,3	10,0	15,7
narkomania	12,9	12,9	11,4	21,4
przestępczość młodocianych	15,7	15,7	11,4	14,3
chuligaństwo	15,7	18,6	11,4	10,0
utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół	20,0	14,3	8,6	14,3
niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)	25,7	10,0	7,1	14,3
brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)	20,0	10,0	5,7	18,6
emigracja młodych i dobrze wykształconych osób	17,1	12,9	10,0	12,9

Jako brak zagrożenia mieszkańcy wskazywali najczęściej narkomanię (21,4% przy 12,9% wskazań – wysokie zagrożenie) oraz dostęp do nowoczesnych technologii (18,6% przy 20,0% wskazań – wysokie zagrożenie).

Rysunek 5. Problemy w obszarze jakości życia (liczba osób)

Mieszkańcy wsi za największe problemy związane z jakością życia na obszarach na których mieszkają wskazali (wysokie i średnie zagrożenie):

- zły stan estetyczny otoczenia – 45,7% ankietowanych,
- zły stan infrastruktury wokół budynków – 31,4% ankietowanych,
- słaba samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi – 27,1% ankietowanych,
- brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców danych osiedli – 25,7% ankietowanych,

- słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania – 24,3% ankietowanych,
- brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania – 22,9% ankietowanych,
- brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania – 18,6% ankietowanych

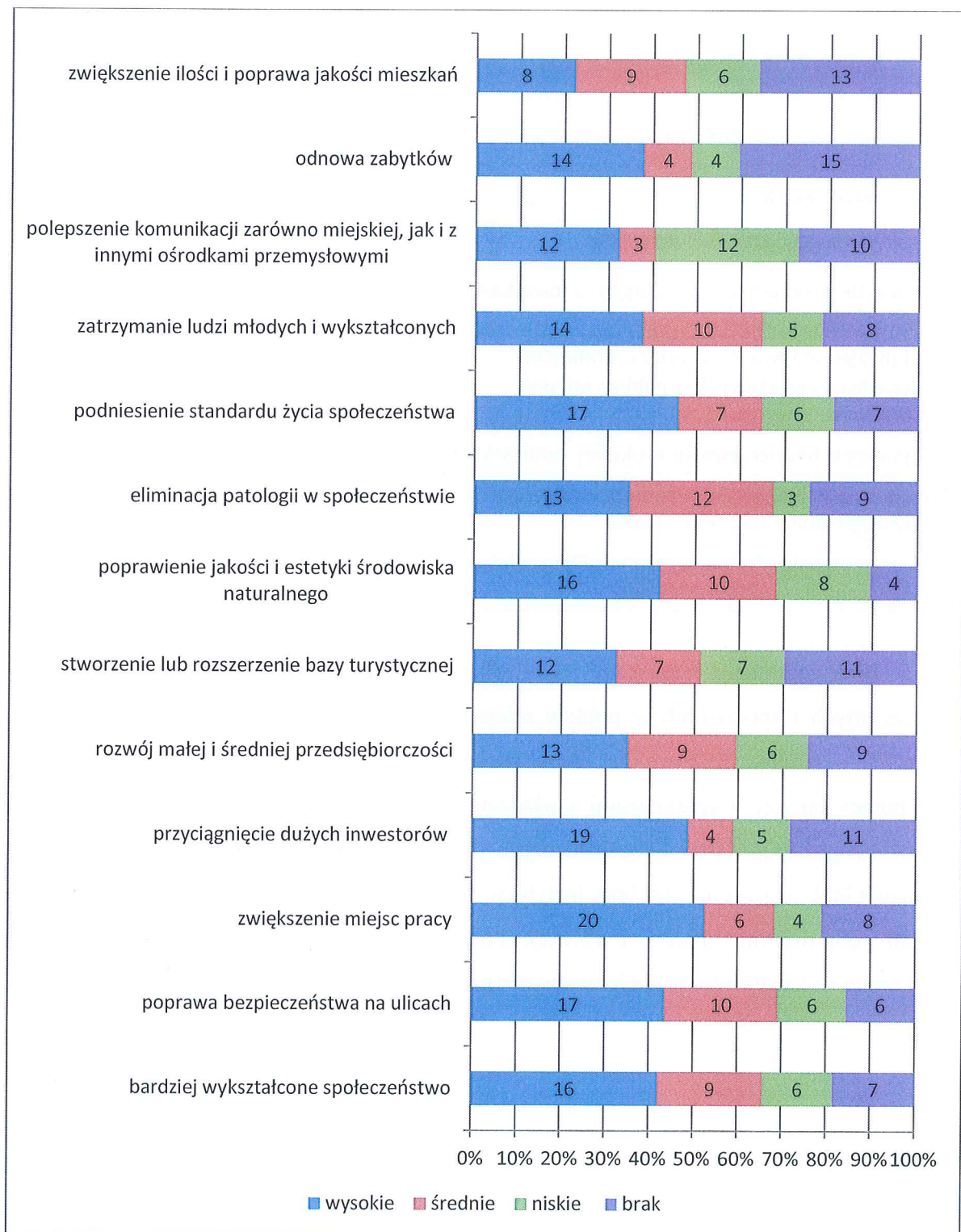
Tabela 3. Problemy w obszarze jakości życia (w %)

Problemy	Zagrożenie			Brak zagrożenia
	wysokie	średnie	niskie	
zły stan estetyczny otoczenia	35,7	10,0	2,9	7,1
zły stan infrastruktury wokół budynków	21,4	10,0	14,3	7,1
brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców danych osiedli	15,7	10,0	11,4	17,1
brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania	15,7	7,1	12,9	21,4
brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania	14,3	4,3	17,1	18,6
słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania	18,6	5,7	14,3	17,1
słaba samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi	14,3	12,9	7,1	20,0

Brak zagrożenia mieszkańcy wskazali w obszarze aktywności ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania (21,4% wskazań przy 15,7% wskazań – wysokie zagrożenie słabą aktywnością) oraz samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami publicznymi (20,0% wskazań przy 14,3% - wysokie zagrożenie słabą samoorganizacją). Trzecim zagadnieniem, w którym mieszkańcy wskazują brak zagrożenia jest brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców danych osiedli (odpowiednio 17,1% i 15,7%). Podobnie z poczuciem bezpieczeństwa – brak zagrożenia wskazało 18,6% ankietowanych (przy 14,3% wskazań wysokim zagrożeniem).

Mieszkańcy wsi zapytani zostali o oczekiwane przez nich efekty procesu rewitalizacji. Zachowano czterostopniową skalę – od wysokiego poziomu oczekiwań do ich braku w określonej sferze.

Rysunek 6. Oczekiwane efekty procesu rewitalizacji (liczba osób)

Mieszkańcy oczekują poprawy niemal we wszystkich wskazanych w ankiecie obszarach. Oczekiwania dotyczyły w szczególności (wysokie i średni poziom):

- poprawa bezpieczeństwa na ulicach – 38,6% ankietowanych,
- poprawa jakości i estetyki środowiska naturalnego oraz wzrost miejsc pracy – po 37,1% ankietowanych,
- wzrost poziomu wykształcenia oraz wyeliminowanie patologii- po 35,7%,
- podniesienie standardu życia oraz zatrzymanie na wsi osób młodych i wykształconych – po 34,3%,
- przyciągnięcia dużych inwestorów – 32,9%
- rozwój małej i średniej przedsiębiorczości – 31,4%,
- stworzenie szerszej bazy turystycznej – 27,1%,
- odnowa zabytków – 25,7%,
- wzrost poprawy jakości mieszkań – 24,3%,
- poprawa komunikacji miejskiej – 21,4%.

Tabela 4. Oczekiwane efekty procesu rewitalizacji (w %)

Oczekiwania	Zagrożenie			Brak zagrożenia
	wysokie	średnie	niskie	
bardziej wykształcone społeczeństwo	22,9	12,9	8,6	10,0
poprawa bezpieczeństwa na ulicach	24,3	14,3	8,6	8,6
zwiększenie miejsc pracy	28,6	8,6	5,7	11,4
przyciągnięcie dużych inwestorów	27,1	5,7	7,1	15,7
rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	18,6	12,9	8,6	12,9
stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej	17,1	10,0	10,0	15,7
poprawienie jakości i estetyki środowiska naturalnego	22,9	14,3	11,4	5,7
eliminacja patologii w społeczeństwie	18,6	17,1	4,3	12,9
podniesienie standardu życia społeczeństwa	24,3	10,0	8,6	10,0
zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych	20,0	14,3	7,1	11,4
polepszenie komunikacji zarówno miejskiej, jak i z innymi ośrodkami przemysłowymi	17,1	4,3	17,1	14,3
odnowa zabytków	20,0	5,7	5,7	21,4
zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań	11,4	12,9	8,6	18,6

Mieszkańcy niechętnie wskazywali sposób wydatkowania potencjalnych otrzymanych na rewitalizację środków. Wśród wskazanych sposobów wymienić można

- Zagospodarowanie przestrzenne i mała infrastruktura – ławki, kosze na śmieci,
- Założenie kolektorów słonecznych
- Uprzątnięcie działek prywatnych z odpadów,
- Inwestycje drogowe – naprawa nawierzchni drogowych raz inwestycje obejmujące infrastrukturę: oświetlenie, budowa chodników, budowa pobocza, przystanki komunikacji miejskiej.
- Rozbudowa uzbrojenia technicznego – oprócz dróg inwestycje obejmować powinny budowę kanalizacji, gazociągi, wodociągi.
- Uchwalenie planu zagospodarowania dla całej gminy
- Rozwój infrastruktury telefonicznej/internetowej,
- Budowa parków i placów zabaw dla dzieci – w tym Park Rozrywki, Wodny Park, Termy, ewentualnie Wielki Natoliński Basen Odkryty w sezonie

Szczególne miejsce zajmuje północna część gminy – mieszkańcy wskazują, iż teren ten należy przeznaczyć nie tylko na strefą przemysłową, ale również należy poprawiać warunki dla atrakcyjności osiedleńczej. Niezbędne jest tworzenie infrastruktury sportowej (boiska) oraz kulturalnej (obiekty kultury/kino, sale wystawowe). Jak wskazuje jeden z mieszkańców „Ludzie po tej stronie nie powinni się czuć izolowani od kultury”.

Ważnym dla mieszkańców całej gminy zagadnieniem jest wzrost miejsc pracy, polepszenie komunikacji miejskiej, rozwój oświaty i kultury.

IV. KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Ankieta oceny potrzeb realizacji określonych rodzajów działań związanych z rewitalizacją gminy Grodzisk Mazowiecki

1. Czy Pana(i) zdaniem naszej gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci Lokalnego Programu Rewitalizacji?
Proszę wstawić „X” w jednej kolumnie.

Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE

2. Jaki obszar powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji?

Proszę podać zakres terytorium - jego granice oraz jaki jest Pani(a) związek z tym terenem (miejsce zamieszkania, dawne/obecne miejsce pracy, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, miejsce rekreacji i wypoczynku)?

.....

.....

Dlaczego Pana(i) zdaniem ten obszar jest zdegradowany?

Z lewej strony poniższych odpowiedzi proszę wpisać cyfry od 1 do 9, gdzie 1 oznaczać będzie, że w tej dziedzinie jest najbardziej zdegradowany, a 9 oznaczać będzie, że w tym aspekcie najmniej.

	zanieczyszczone środowisko
	patologie społeczne
	przestępczość
	brak miejsc pracy
	małe zasoby mieszkaniowe
	słaby rozwój handlu i usług
	słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa
	zły stan dróg i komunikacji
	zły stan zabytków

3. Jakie problemy ekonomiczne chciałby Pan (i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Z lewej strony poniższych odpowiedzi proszę wpisać cyfry od 1 do 9, gdzie 1 oznaczać będzie, że ten problem powinien być rozwiązany jako pierwszy, a 9 oznaczać będzie, że rozwiązanie tej kwestii jest najmniej ważne

	brak miejsc pracy
	brak, lub zła jakość terenów inwestycyjnych

	brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami
	brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw
	zła gospodarka odpadami, ściekami
	niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań
	zły stan zabytków
	słaby rozwój handlu
	niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw
	inne

4. Jakie problemy społeczne, chciałby Pan (i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Z lewej strony poniższych odpowiedzi proszę wpisać cyfry od 1 do 12, gdzie 1 oznaczać będzie, że ten problem powinien być rozwiązany jako pierwszy, a 12 oznaczać będzie, że rozwiązanie tej kwestii jest najmniej ważne

	przestępczość
	bezrobocie
	bieda
	alkoholizm
	przemoc w rodzinie
	narkomania
	przestępczość młodocianych
	chuligaństwo
	utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół
	niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)
	brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)
	emigracja młodych i dobrze wykształconych osób

5. Jakie problemy związane z jakością życia, na wskazanym terenie chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Z lewej strony poniższych odpowiedzi proszę wpisać cyfry od 1 do 7, gdzie 1 oznaczać będzie, że ten problem jest najważniejszy a 7 oznaczać będzie, że kwestia ta jest najmniej ważna

	zły stan estetyczny otoczenia
	zły stan infrastruktury wokół budynków

	brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców danych osiedli
	brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania
	brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania
	słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania
	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi

6. Jakie zostaną osiągnięte efekty według Pana (i), w procesie rewitalizacji?

Z lewej strony poniższych odpowiedzi proszę wpisać cyfry od 1 do 13, gdzie 1 oznaczać będzie, że ten problem powinien być rozwiązany jako pierwszy, a 13 oznaczać będzie, że rozwiązanie tej kwestii jest najmniej ważne

	bardziej wykształcone społeczeństwo
	poprawa bezpieczeństwa na ulicach
	zwiększenie miejsc pracy
	przyciągnięcie dużych inwestorów
	rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
	stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej
	poprawienie jakości i estetyki środowiska naturalnego
	eliminacja patologii w społeczeństwie
	podniesienie standardu życia społeczeństwa
	zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych
	polepszenie komunikacji zarówno miejskiej, jak i z innymi ośrodkami przemysłowymi
	odnowa zabytków
	zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań

7. Na jakie przedsięwzięcia, które zamierzałby Pan(i) zrealizować w ramach programu rewitalizacji w obrębie posiadanych nieruchomości, chciałby Pan(i) otrzymać wsparcie finansowe?

.....

